

TOM LXVII, 2014, Nr 2, część II

cena 25 zł
(w tym 5% VAT)

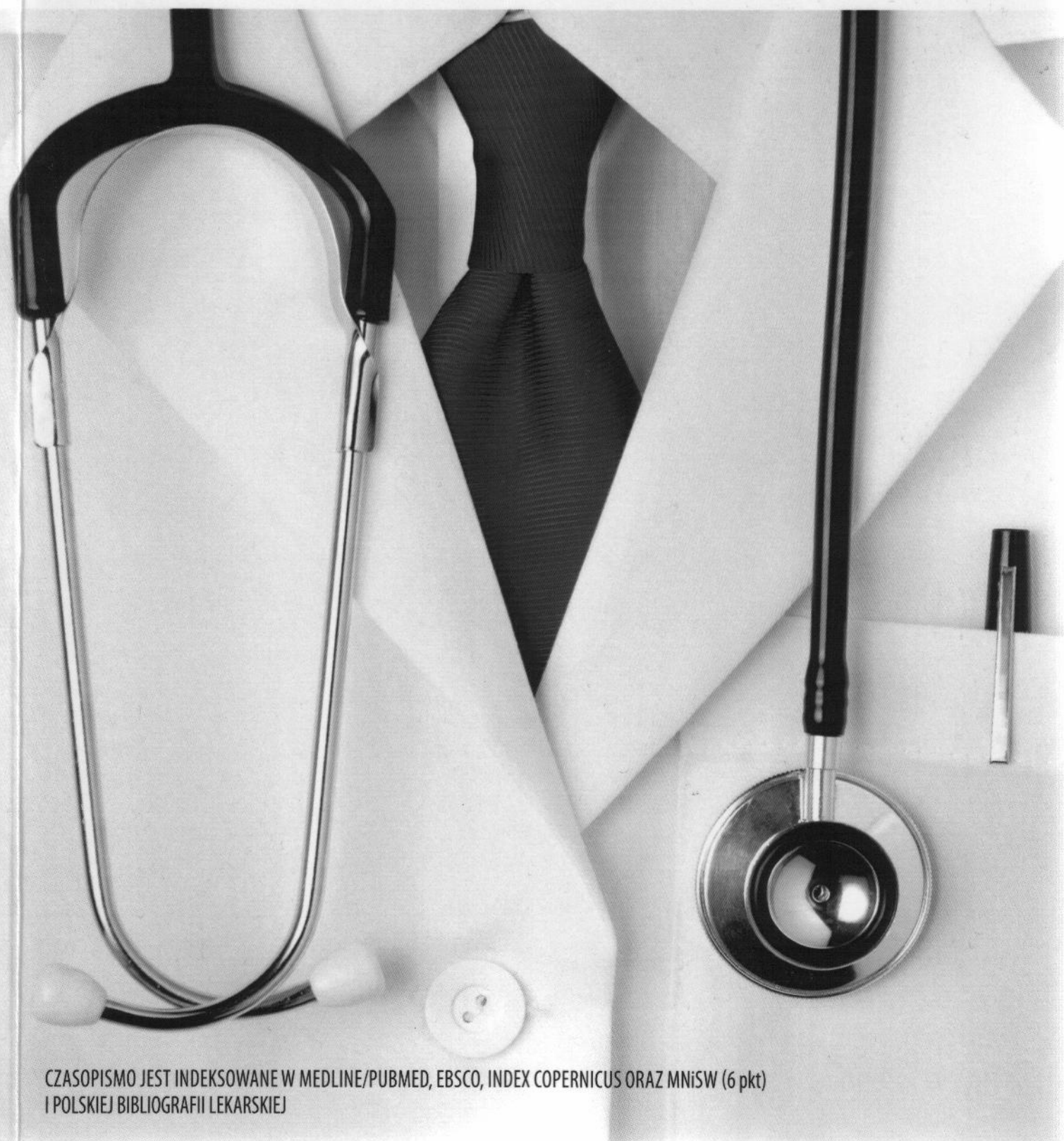
Wiadomości Lekarskie

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Rok założenia 1928

ISSN 0043-5147

CZASOPISMO JEST INDEKSOWANE W MEDLINE/PUBMED, EBSCO, INDEX COPERNICUS ORAZ MNiSW (6 pkt)
I POLSKIEJ BIBLIOGRAFII LEKARSKIEJ

Wiadomości Lekarskie

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Lekarskiego

Pamięci
dra Władysława
Biegańskiego

Redaktor naczelny

Prof. dr hab. med. Władysław Pierzchała
(SUM Katowice)

Zastępca redaktora naczelnego

Prof. zw. dr hab. n. med. Aleksander Sieroń
(SUM Katowice)

Sekretarz redakcji

Joanna Grocholska

Redaktor statystyczny

Ewa Guterman

Rada naukowa

Redaktorzy tematyczni:

Chirurgia

Prof. dr hab. med. Krzysztof Bielecki
(CMKP Warszawa)

Prof. dr hab. med. Stanisław Czudek
(Onkologiczne Centrum J.G. Mendla Czechy)

Prof. dr hab. med. Marek Rudnicki
(University of Illinois USA)

Choroby wewnętrzne

Prof. dr hab. med. Marek Hartleb, gastroenterologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Jacek Dubiel, kardiologia
(CM UJ Kraków)

Prof. dr hab. med. Zbigniew Gąsior, kardiologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Jerzy Korewicki, kardiologia
(Instytut Kardiologii Warszawa)

Dr hab. med. Antoni Wystrychowski, nefrologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Ryszarda Chazan, pneumonologia
i alergologia (UM Warszawa)

Prof. dr hab. med. Tadeusz Płusa, pneumonologia
i alergologia (WIM Warszawa)

Choroby zakaźne

Prof. dr hab. med. Andrzej Gładysz
(UM Wrocław)

Epidemiologia

Prof. dr hab. med. Jan Zejda
(SUM Katowice)

Neurologia i neurochirurgia

Prof. dr hab. med. Krystyna Pierzchała, neurologia
(SUM Katowice)

Prof. dr hab. med. Henryk Majchrzak, neurochirurgia
(SUM Katowice)

Pediatrya

Prof. dr hab. med. Ewa Małecka-Tendera
(SUM Katowice)

Dr hab. med. Tomasz Szczepański
(SUM Katowice)

Położnictwo i ginekologia

Prof. dr hab. med. Jan Kotarski
(UM Lublin)

Prof. dr hab. med. Andrzej Witek
(SUM Katowice)

Stomatologia

Prof. dr hab. Maria Kleinrok
(UM Lublin)

Polskie Towarzystwo Lekarskie

Prof. dr hab. med. Jerzy Woy-Wojciechowski
(Prezes PTL)

Prof. emerytowany dr hab. med. Tadeusz Petelenz
(O. Katowicki PTL)

Polskie Towarzystwo Lekarskie

Al. Ujazdowskie 22, 00-478 Warszawa

www.ptl.org.pl

www.wiadomoscilekarskie.com

Nakład 1500 egz.

© Copyright by Polskie Towarzystwo Lekarskie

Wydanie czasopisma Wiadomości Lekarskie w formie papierowej jest wersją pierwotną (referencyjną). Redakcja wdraża procedurę zabezpieczającą oryginalność publikacji naukowych oraz przestrzega zasad recenzowania prac zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Czasopismo indeksowane w:
Medline, EBSCO, MNiSW (6 pkt), Index Copernicus, PBL.

SPIS TREŚCI

V.V. Holobotovskyy, S.J. Canyon, R.M. McIntyre, A.N. Clair, A. Johns, D.J. McKitrick Testing awareness of heart disease among West Australian women Дослідження рівня інформованості про загрозу серцево-судинних захворювань серед жінок Західної Австралії	139
I.V. Chopey, K.O. Debretseni, M.M. Hechko, K.I. Chubirko, I.I. Myhovych Immune parameters in patients with asthma Імунні показники у хворих на бронхіальну астму	145
I.B. Чопей Досвід та проблеми впровадження сімейної медицини в постсоціалістичних країнах Experience and problems of implementation of family medicine in post-socialist countries	148
V.V. Holobotovskyy, L.F. Arnolda, D.J. McKitrick Intrapericardial injections using a novel technique Нова техніка виконання інтраперикардіальних ін'єкцій	154
O.M. Bochar Combined effect of appointment telmisartan and atorvastatin on hemodynamic indicators and the indicators of lipid profile in patients with arterial hypertension combined with obesity and steatohepatitis Сукупний ефект від призначення телмісартана і аторвастатину на гемодинамічні показники і показники ліпідного профілю у пацієнтів з артеріальною гіпертензією в поєднанні з ожирінням і стеатогепатитом	157
N.Yu. Bачинська, I.Ф. Рожельюк, В.О. Холін, I.М. Пішель, Ю.І. Леонов Polymorphism of gene ApoE as a predictor of therapeutic response to treatment with acetylcholinesterase inhibitor in elderly patients with Alzheimer's and vascular dementia types АпоЕ ген поліморфізм як предиктор терапевтичної відповіді на лікування інгібітором ацетилхолінестерази у хворих похилого віку з синдромом деменції алцгеймерівського і судинного типу	161
V.B. Безрук Аналіз надання спеціалізованої нефрологічної допомоги дітям в Чернівецькій області Analysis of grant of specialized nephrological help to children in Chernivtsi region	166
Ю.Ю. Бобик, Н.Ю. Леміш Структура екстрагенітальної патології у вагітних із цукровим діабетом в ендемічному за вмістом йоду регіоні The structure of extragenital pathology in pregnant women with diabetes in endemic by iodine region	170
A.A. Галамба, М.І. Товт-Коршинська, М.В. Ростока-Резнікова, В.С. Сухан, Л.В. Дичка Особенности реабилитационного лечения в профилактике обострений у хворих на бронхіальну астму з різною масою тіла Rehabilitation features in the prevention of asthma exacerbations in patients with different body weight	173
Н.Г.Гойда, О.В. Процюк, О.Б. Ященко, О.В.Линчак, О.І.Тимченко Можливості первинної профілактики вродженої патології в рамках обов'язків держави та сімейного лікаря The possibilities of congenital pathology primary prophylaxis as responsibility of general practitioner in Ukraine	176
Є.С. Готько, Д.Й. Цигика, I.М. Рогач, С.В. Жеро, Н.Є. Погорелова, Д.В. Пригара, I.Ю. Готько, В.Я. Ігнатко Білатеральний рак молочних залоз: фактори ризику, прогнозу та моніторинг пацієнтів Bilateral breast cancer: risk factors, prognostic factors and patient monitoring	180
О.М. Дідушко Фактори ризику порушення функції нирок у хворих на гіпотиреоз Risk factors for renal dysfunction in patients with hypothyroidism	184
Н.І. Жеро Контроверсійні питання організації стоматологічної допомоги в умовах реформування системи охорони здоров'я та шляхи підвищення ефективності діагностики деструктивних процесів у верхівковому періодонті Controversial matters of arrangement of dental assistance within the framework of healthcare system reform and ways to increase of efficiency of diagnosing destructive processes in apical periodont	187
A.Yu. Кендра, С.В. Фейса Цитологічний скринінг раку шийки матки в Закарпатській області Cytological screening for cervical cancer in the Transcarpathian region	192

З.М. Кіт	
Порівняльна оцінка рівнів L-аргініну та оксиду азоту у пацієнтів з артеріальною гіпертензією в поєднанні з ожирінням Comparative evaluation of L-arginine and nitric oxide levels in hypertensive patients with obesity	196
В.І. Клименко, І.В. Смірнова	
Стан стоматологічного здоров'я населення залежно від соціального статусу та задоволеності медичною допомогою State of dental health of the population according to social status and satisfaction with medical care	199
О.О. Копчак, Н.Ю. Бачинська, В.О. Холін	
Вікові особливості когнітивних порушень у хворих з метаболічним синдромом Cognitive impairment in patients of different age with metabolic syndrome	202
З.В. Лашкул	
Смертність від гіпертонічної хвороби: достовірність кодування лікарських свідоцтв про смерть в первинній ланці охорони здоров'я Mortality from hypertension: reliability of medical coding of death certificates in primary healthcare	207
В.М. Лехан, В.Г. Гінзбург, Л.В. Крячкова, М.В. Шевченко	
Нова модель надання первинної медико-санітарної допомоги – досвід пілотних регіонів A new model of primary health care – pilot regions experience	210
М.В. Лучак, О.З. Гнатейко, Н.С. Косминіна	
Стан біохімічних маркерів функціонального стану печінки у дітей, котрі проживають в умовах забрудненого довкілля The biochemical markers of hepatobiliary function in children under environmental pollution	215
Махер Мбаркі, О.Є.Склярова, Є.Я.Скляров	
Ультраструктура слизової оболонки антрального відділу шлунка на тлі тривалого прийому нестероїдних протизапальних препаратів Ultrastructure of gastric antrum mucosa in patients receiving long-term treatment with nonsteroidal antiinflammatory drugs	219
І.С. Миронюк	
Модель організації надання послуг консультування та тестування на ВІЛ сімейними лікарями жителям Закарпатської області України, пов'язаним з трудовою міграцією Model of organization of HIV counseling and testing services by family physicians, provided to the inhabitants of transcarpathia region, related to labor migration	222
І.В. Чопей, Я.О. Михалко, К.І. Чубірко, М.М. Гечко, А.В. Варваринець, С.С. Ханенко, В.М. Канчій	
Вплив ерадикації <i>Helicobacter pylori</i> на компоненти метаболічного синдрому Influence of <i>Helicobacter pylori</i> eradication on the metabolic syndrome components	226
Р.М. Міцода, Ю.М. Садигов, А.Ю. Пекарь	
Роль вірусної інфекції як етіологічного чинника завмирання вагітності Role of virus infection as etiological factors of miscarriage	230
Р.Ю. Погоріляк, О.П. Гульчій, І.М. Рогач	
Оцінка якості первинної медичної допомоги на регіональному рівні Evaluation of the quality of primary health care at the regional level	232
О.Р. Пулик, В.І. Смоланка, М.В. Гирявець	
Профілактика когнітивних порушень у пацієнтів, що перенесли мозковий інсульт Prevention of cognitive impairments in patients after stroke	235
О.М. Радченко, Н.С. Бек	
Добова динаміка електричної систоли шлуночків у хворих на гіпертонічну хворобу та ожиріння: гендерні особливості 24-hour dynamics of electric ventricular systole in patients with arterial hypertension and obesity: gender peculiarities	239
І.В. Чопей, М.М. Росул, М.М. Гечко, К.І. Чубірко, М.О. Корабельщикова, Н.В. Іванько	
Серцево-судинний континуум: роль сімейного лікаря в профілактиці серцево-судинних захворювань Cardiovascular continuum: the role of the family doctor in prevention of cardiovascular diseases	243
Є.І. Рубцова, Т.М. Клімова, Х.А. Гечко	
Вивчення ефективності препарату цераксон у лікуванні психомоторних порушень у дітей, народжених із гіпоксично-ішемічними ураженнями центральної нервової системи Study of efficiency of ceraxon in the treatment of lag psychomotor development of children with hypoxic-ischemic lesions of central nervous system	248

Я.П. Свердан	
Поширеність гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби з кардіологічними проявами серед хворих із цукровим діабетом 2 типу	
Prevalence of gastroesophageal reflux disease with cardiologic symptoms in patients with diabetes mellitus 2nd type	251
Т.М. Соломенчук, Н.А. Слаба, В.В. Процько, А.О. Бедзай	
Зміни добового профілю артеріального тиску та його корекція у пацієнтів з артеріальною гіпертензією на фоні застосування комбінованої антигіпертензивної терапії	
Changes of twenty-four-hour profile blood pressure and its correction of patients with arterial hypertension on the background of combined antihypertensive therapy application	254
Т.М. Тернушак, К.І. Чубірко, І.В. Чопей, О.М. Тернушак, В.Ю. Плоскіна	
Фактори ризику серцево-судинних подій у хворих на неспецифічний виразковий коліт	
Risk factors of cardiovascular disease in patients with ulcerative colitis	258
І.В. Чопей, Т.М. Тернушак, К.І. Чубірко, О.М. Тернушак, М.М. Тернушак, О.Р. Калимон	
Оптимізація лікування хворих на неспецифічний виразковий коліт у поєднанні із субклінічним атеросклерозом судин	
Treatment optimization of subclinical atherosclerosis in patients with ulcerative colitis	261
М.І. Товт-Коршинська, О.С. Блага, С.О. Рудакова, В.А. Товт	
Засоби пульмональної реабілітації в профілактиці гострих респіраторних інфекцій у хворих на хронічне обструктивне захворювання легень, зв'язок з психоемоційним станом	
Pulmonary rehabilitation methods in the prevention of acute respiratory infections in patients with chronic obstructive pulmonary disease, the association with psycho-emotional state	264
М.І. Фатула, М.М. Блецкан, О.А. Рішко, В.В. Свистак	
Сучасні аспекти скринінгу та діагностики артеріальної гіпертензії в практиці сімейного лікаря у осіб з надлишковим поступленням в організм хлориду натрію	
Modern aspects of screening and diagnosing of arterial hypertension in individuals with excessive admission of sodium chloride into the body in the practice of family doctor	266
О.С. Хухліна, О.Є. Мандрик, В.Ю. Дрозд, В.С. Гайдичук, Л.Ю. Косар	
Застосування комплексу засобів езетимібу, гепадифу та фозиноприлу для корекції артеріального тиску та ендотеліальної дисфункції у хворих на неалкогольний стеатогепатит та гіпертонічну хворобу II стадії	
The use of complex tools ezetimibe, hepadyfu fosinopril and correction of blood pressure and endothelial dysfunction in patients with nonalcoholic steatohepatitis and essential hypertension stage II	269
А.В. Четайкіна, О.Є. Склярєва	
Вплив куріння на ефективність загоєння пептичної виразки	
Influence of smoking on the effectiveness of peptic ulcer healing	273
І.А. Юзич	
Диференційна діагностика між алкогольною кардіоміопатією та ішемічною хворобою серця	
Differential diagnosis between alcoholic cardiomyopathy and coronary heart disease	276
Ю.Б. Яценко, Н.Ю. Кондратюк	
Стратегія профілактики хронічних неінфекційних захворювань	
Prevention strategy of chronic non-communicable diseases	279
Л. С. Бабінець, І. В. Семенова, І. О. Боровик	
Порівняльний аналіз програм комплексної корекції остеопорозу у хворих на хронічний панкреатит	
Comparative analysis of programs of complete correction osteogenic in patients with chronic pancreatitis	282
Т.В. Безушко	
Стан надання послуг лікування інфекцій, що передаються статевим шляхом у представників груп ризику щодо інфікування вірусом імунодефіциту людини в Закарпатській області України	
Condition of service rendering of sexually transmitted infections treatment among representatives of the hiv infection risk group in the Transcarpathian region of Ukraine	285
І.В. Чопей, А.М. Братасюк, О.І. Чопей, І.І. Мигович, П.П. Ганинець, В.М. Канчий, М.М. Бичко, Ю.Ю. Маді	
Значення трансендоскопічної термометрії слизової оболонки шлунка в оцінці кровотоку у пацієнтів із супутнім остеоартрозом за даними ультразвукового дуплексного сканування екстракраніального відділу брахіоцефальних артерій	
The value of transendoscopy thermometry of gastric mucosa in the evaluation of blood flow in patients with osteoarthritis and atherosclerosis by duplex ultrasound of extracranial brachiocephalic arteries	289

І.А. Голованова, О.А. Синенко

Роль сімейної медицини у становленні грудного вигодовування
Role of family medicine in the formation of breastfeeding 294

Р.Ю. Грицко, І.І. Фуртак, А.І. Голунов, І.М. Паробецька

Досвід і проблеми діяльності фахівців центрів пмсд при впровадженні інтегрованої системи охорони здоров'я на засадах сімейної медицини в Україні
Experience and problems of the primary health care centers' specialists in the implementation of the integrated health system based on family medicine in Ukraine 298

І.В. Гришасва, О.В. Максименко, О.М. Кравець

Досвід впровадження консультування і тестування на ВІЛ в практику сімейних лікарів
Experience of counseling and testing on human immunodeficiency virus implementation in the practice of general practitioners 302

Н.М. Громнацька

Типи дисліпідемій у дітей з метаболічним синдромом
Types of dislipidemia in children with metabolic syndrome 306

Т.С. Грузева

Подолання епідемії неінфекційних захворювань в Україні з позицій комплексного міжсекторального підходу
Overcoming non-communicable diseases in Ukraine from the prospective of an integrated cross-sectoral approach 311

Н.В. Губіна

Гендерні особливості ниркової гемодинаміки у хворих на есенціальну артеріальну гіпертензію
Gender-sensitive renal hemodynamics in patients with essential arterial hypertension 315

Т.В. Дудка, О.С. Хухліна, І.В. Дудка

Стан нейро-гуморальної регуляції тону бронхів та жовчного міхура у хворих на хронічний холецистит та хронічне обструктивне захворювання легень
Condition of neurohumoral regulation of bronchial tone and gallbladder in patients with chronic cholecystitis and chronic obstructive pulmonary disease 319

Н.Г. Завгородня, А.С. Саржевський

Оцінка впливу факоемульсифікації вікової катаракти на морфометричні параметри ока та рівень внутрішньоочного тиску
Assessment of age-old cataract phacoemulsification influence on the morphometric parameters of eye and intraocular pressure level 323

Є.Х. Заремба, О.В. Заремба-Федчишин, М.М. Вірна, М.С. Була, О.В. Заремба

Застосування амлодипіну та бісопрололу у хворих на артеріальну гіпертензію
Amlodipine and bisoprolol application in patients with arterial hypertension 326

Є.Х. Заремба, М.С. Була, О.В. Заремба-Федчишин, О.В. Заремба, М.М. Вірна

Динаміка показників гемостазу у хворих на артеріальну гіпертензію в процесі лікування комбінованим антигіпертензивним засобом
Dynamics of the hemostasis parameters in patients with arterial hypertension in treatment with combined antihypertensive agents 328

К.І. Чубірко, В.В. Івачевська, М.М. Гечко, І.В. Чопей, М.П. Стан, І.І. Кошеля

Оцінка факторів ризику серцево-судинних захворювань у пацієнтів з неалкогольною жировою хворобою печінки
The assessment of cardiovascular risk factors in patients with nonalcoholic fatty liver disease 332

В.Ю. Коваль, Л.А. Коцюбняк, О.М. Москаль

Оцінка ефективності антигелікобактерної терапії у хворих на хронічний панкреатит, поєднаний з ерозивною гастропатією
Estimation of efficiency of antigelikobakter therapy at patients with a chronic pancreatitis combined with an erosive gastropathy 335

Ю.Я. Коцаба, Л.С. Бабінець, О.І. Криський

Підвищення рівня якості життя хворих на хронічний панкреатит за допомогою альтернативних методів корекції
Improving the quality of life in patients with chronic pancreatitis by using the alternative methods of correction 338

В.І. Кривенко, О.П. Федорова, Т.Ю. Гріненко, І.С. Качан

Взаємозв'язок вмісту лептину, індексу інсулінорезистентності та основних показників вуглеводного і ліпідного обміну у хворих з різним ступенем ожиріння
Relationship between leptin level, index of insulin resistance and the main indicators of carbohydrate and lipid metabolism in patients with varying degrees of obesity 341

Н.В. Курляк	Варіанти перебігу неалкогольної жирової хвороби печінки у пацієнтів з ішемічною хворобою серця та можливості проведення гіполіпідемічної терапії	
	Variants of the course of non-alcoholic fatty liver disease in patients with ischemic heart disease and possibility of hypolipidemic therapy	344
О.Л. Личковська, О.З. Гнатейко, І.Ю. Кулачковська, В.Д. Семен	Особливості констеляції батьківської пари як фактори ризику та резистентності формування патології гастроудоденальної зони у дітей	
	Peculiarities of constellation of parental pairs as risk factors and resistance-factors in the formation of gastroduodenal pathology in children	348
Т.В. Мишанич, О.М. Москаль, Е.Й. Архій, О.В. Созонюк	Абдомінальна ішемія та ураження підшлункової залози	
	Abdominal ischemia and lesions of the pancreas	352
В. Г. Міщук, В. Б. Бойчук	Рівень пепсиногенів сироватки крові у хворих на гастроєзофагеальну рефлюксну хворобу	
	Level of pepsinogen in patients with gastroesophageal reflux disease	356
О.Б. Молодовець, Н.З. Позур, Т.Ю. Гавриш, Н.В. Чаплинська, Н.В. Зозуляк, М.З. Юрак, В.М. Кулаць	Обґрунтування застосування мультимікроелементних препаратів та монофітопрепаратів у комплексному лікуванні хворих на хронічний атрофічний гастрит	
	Reasoning of the usage of multimicroelement drugs and monophytodrugs in complex treatment of patients with chronic atrophic gastritis	359
Д.Ю. Нечитайло, Т.М. Міхеева, О.Г. Бурак, І.Е. Заболотна	Проведення скринінгового дослідження артеріального тиску у школярів з хронічними гастроудоденітами	
	Of blood pressure screening in school children with chronic gastro	362
Т.Р. Омаров, Л.А. Омарова, В.А. Омарова, С.В. Сарсенова	Хронический гастрит, дисбактериоз и применение хилак форте	
	The chronic gastritis, the dysbacteriosis and the use of Hylak forte at the treatment	365
О.М. Пітик	Непсихотичні психічні розлади у хворих на первинний гіпотиреоз та нові можливості їх психокорекції в практиці сімейного лікаря	
	Non-psychotic mental disorders in patients with primary hypothyroidism and new abilities in their psycho-correction in practice of general practitioners	368
Н.Й. Потокій	Результати визначення контагіозності еякуляту ВІЛ-позитивних чоловіків залежно від клініко-вірусологічних особливостей перебігу ВІЛ-інфекції	
	The results of determination of the ejaculate contagiousness among HIV positive men, depending on clinically-virological specifics of HIV infection course	371
Т.А. Ричкова, Л.І. Таловерова	Перспективи селективного лабораторного скринінгу при суглобовій патології у дітей	
	Perspectives of selective laboratory screening in children with joint pathology	374
М.В. Росул, Б.М. Пацкань, І.І. Немеш	Мікробіоценоз ран у хворих на синдром стопи діабетика на фоні озонотерапії в практиці сімейного лікаря	
	Microbial community in wound defects of patients with diabetic foot syndrome in practice of family doctor	378
В.А. Сміянов	Внутрішній аудит – основа управління якістю медичної допомоги в закладі охорони здоров'я	
	Internal Audit - the foundation of healthcare quality management in health care	381
Т.Є. Цибульська	Можливості функціональних методів лікування короткозорості у дітей	
	Possible functional treatment of myopia in children	384
О.М. Беш, О.М. Радченко	Порівняльний аналіз ефективності різних методів алерген-специфічної імунотерапії бронхіальної астми	
	Comparative analysis of the effectiveness of different methods of allergen-specific immunotherapy of bronchial asthma	387

Проведення скринінгового дослідження артеріального тиску у школярів з хронічними гастродуоденітами

Of blood pressure screening in school children with chronic gastro

Д.Ю. Нечитайло, Т.М. Міхєєва, О.Г. Буряк, І.Е. Заболотна

Буковинський державний медичний університет, кафедра педіатрії, неонатології та перинатальної медицини, м. Чернівці

РЕЗЮМЕ

У статті наведені результати скринінгового дослідження показників артеріального тиску в 80 школярів, які знаходилися на лікуванні в гастроентерологічному відділенні КМУ «Міська дитяча клінічна лікарня» м. Чернівці. У 16 дітей було виявлено підвищення артеріального тиску: з них – у 12 дітей спостерігали передгіпертензію, у 4 дітей – артеріальну гіпертензію. Під час дослідження проаналізовані труднощі, які виникають у дослідників під час проведення скринінгу.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: діти шкільного віку, скринінгове дослідження артеріального тиску, хронічні гастродуоденіти

SUMMARY

The results of screening blood pressure of 80 students who were treated at the department of gastroenterology Municipal health care facility «City Children Clinical Hospital» Chernivtsi. The 16 children were found increased blood pressure: one – in 12 children peredhipertenziyu observed in 4 children – hypertension. The study analyzes the difficulties encountered by researchers during the screening.

KEY WORDS: children of school age, blood pressure screening, chronic gastro-duodenitis

Wiad Lek 2014, 67 (2), cz. II, 362-364

ВСТУП

У структурі захворюваності дітей патологія травної системи займає одне з провідних місць. Серед хвороб органів травлення переважають ураження гастродуоденальної ділянки, тобто гастродуоденіти [7]. Частота хронічного гастриту і гастродуоденіту в цілому по країні становить 21,09% [1]. Особливе значення у розвитку цієї групи хвороб належить дисфункції вегетативної нервової системи [1, 6]. При дисфункції надсегментарних вегетативних структур відбувається порушення вегетативної регуляції не тільки травного тракту, але й інших систем, зокрема серцево-судинної [4, 6].

Дисфункція вегетативної нервової системи лежить і в основі порушень роботи серцево-судинної системи, і зокрема в регуляції артеріального тиску (АТ). Серед цих порушень артеріальна гіпертензія (АГ) є найбільш поширеною патологією в дітей різного віку. Поширеність АГ на 2012 р. в Україні серед школярів становить від 1 до 14% за даними різних авторів. Артеріальна гіпертензія реєструється в 5,3% школярів, з вірогідним переважанням у хлопчиків [5, 2, 3]. Для раннього виявлення дітей групи ризику по розвитку АГ є необхідним скринінгове дослідження артеріального тиску з формуванням чітких критеріїв розвитку артеріальної гіпертензії [8, 9, 10]. Вимірювання АТ є особливо важливим, оскільки зміни АТ є одним із перших проявів розвитку

серцево-судинних захворювань [8, 10]. Методологічні аспекти виявлення АГ потребують сучасного удосконалення.

Порушення нейрогуморальної регуляції внаслідок вегетативних розладів є актуальним для вивчення взаємозв'язків між АГ та клінічним перебігом хронічних гастродуоденітів у дітей. Цьому питанню приділяється дещо недостатньо уваги як з боку практичних педіатрів, так і науковців.

Мета дослідження: Провести скринінгове дослідження рівня артеріального тиску та проаналізувати взаємозв'язки між хронічною гастродуоденальною патологією і рівнем АТ в дітей шкільного віку.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Обстежено 80 дітей шкільного віку (42 хлопчики, 38 дівчаток), які знаходилися на лікуванні у гастроентерологічному відділенні КМУ «Міська дитяча клінічна лікарня» м. Чернівці з хронічною гастродуоденальною патологією. Верифікація діагнозу хронічний гастродуоденіт здійснювалась відповідно до Наказу МОЗ України № 53 від 29.01.2013 «Про впровадження протоколів лікування дітей за спеціальністю «Дитяча гастроентерологія». Умовно всіх дітей розподілили на 3 вікові групи: учнів 5-7-х класів (26 дітей) – 1-а вікова група; учнів 8 та 9 класів (26 дітей) – 2-а група; 10 та 11 класи (28 дітей) – 3-я група. Статеву структуру груп наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Розподіл школярів за віковими групами залежно від статі.

Стать	Групи школярів			Всього разом
	1-а група	2-а група	3-я група	
Хлопці	14 (54%)	13 (50%)	15 (54%)	42 (53%)
Дівчата	12 (46%)	13 (50%)	13 (46%)	38(47%)
Всього	26(100%)	26(100%)	28(100%)	80(100%)

Таблиця 2. Середні показники АТ в усіх групах.

№ вимірювання АТ	Артеріальний тиск (М±m)	
	систолический АТ	діастолічний АТ
1-е вимірювання	125,52±1,2	70,9±0,99
2-е вимірювання	124,72±1,04	72,4±0,94
3-є вимірювання	121,16±1,16*	72,1±0,80
Середнє значення	122,88±1,2	71,81±0,80

примітка * - вірогідність різниці між першим вимірюванням та наступними вимірюваннями $p < 0,05$

Застосовували такі методи дослідження: клінічні, антропометричні, інструментальні. Скринінгове вимірювання АТ проводили тричі з інтервалом 3 хвилини на плечовій артерії за допомогою автоматичних тонометрів Microlife, Little Doctor, AND і верифікували з механічними тонометрами Microlife з манжетками розміром відповідно до віку дитини, різниця між вимірами різними апаратами в нашому дослідженні не перевищувала 5 мм. рт. ст. Використовували такі розміри манжеток: для дітей 7-10 років – 8,5x17 см, 10-12 років – 10x22 см, для дітей старше 12 років – 13x26 см.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

При проведенні скринінгового дослідження АТ виникали певні труднощі:

При обстеженні дітей 1-ї групи витрачалося більше часу, тому що деяким дітям цієї групи вимірювання АТ проводилось вперше, і відзначались певні особливості: 1) 5 дітей на стискання плеча манжетою реагували емоційно, рухали рукою, тому дане обстеження доводилось повторити; 2) майже для всіх дітей цієї групи, через різницю отриманих даних, доводилось підбирати манжети відповідних розмірів.

При обстеженні 2-ї групи у 15 дітей також підбирали манжети відповідно віку, 6 дітей реагували емоційно на вимірювання АТ.

При обстеженні 3-ї групи у 7 дітей виникли проблеми з поведінкою, тому їх постійно доводилось заспокоювати та проводити дослідження повторно. В 2 хлопців було виявлено гіпертензію (яка виникла після куріння), тому повторне вимірювання АТ їм було проведено після покращення загального стану.

В обстежених дітей розподіл хронічної гастродуоденальної патології був наступним: у 25 (31%) дітей виставлений діагноз хронічний поверхневий гастродуоденіт, у 15 (18%) дітей – хронічний гіперпластичний гастродуоденіт, у 20 (25%) дітей – хронічний ерозивний гастродуоденіт (рис.1).

Середній показник артеріального тиску в школярів під час першого вимірювання становив 125,52±1,2/70,9±0,99 мм рт. ст. Відповідно для другого вимірювання він складав 124,72±1,04/72,4±0,94 мм рт. ст., для третього – 121,16±1,2/72,1±0,80 мм рт. ст. Загалом середній показник артеріального тиску в обстежених дітей дорівнював 122,88±1,2/71,81±0,80 мм рт. ст. Отримані дані наведені в таблиці 2.

В обстежених школярів у 12-ти дітей (15%) показники АТ знаходились у 90-95% перцентильному коридорі за віком, статтю та зростом дитини, що можна було розцінювати як передгіпертензію. У 4 дітей (5%) – показники АТ перевищували 95%. Показники АТ у обстежених дітей, залежно від вікових груп були такими (рис. 2):

- у 1-й віковій групі нормальний АТ був зареєстрований у 23 дітей (27%), АТ, який знаходився у 90-95% перцентильному коридорі, – у двох дітей (2%), АТ вище 95% – у 1 (1%) дитини;
- у 2-й віковій групі – нормальний АТ був зареєстрований у 22 дітей (27%), АТ, який знаходився у 90-95% перцентильному коридорі, у трьох дітей (3%), АТ вище 95% – у 1 (1%) дитини;
- у 3-й віковій групі нормальний АТ був у 21 дитини (26%), АТ, який знаходився у 90-95% перцентильному

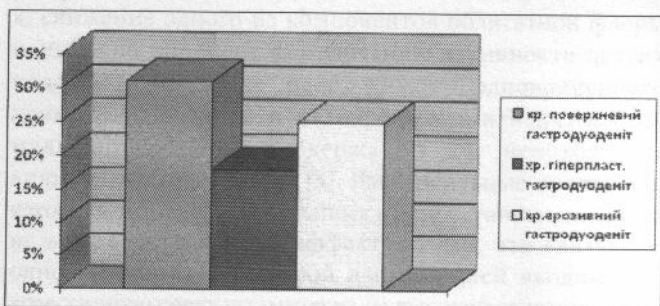

Рис. 1. Структура гастродуоденальної патології в обстежених дітей.

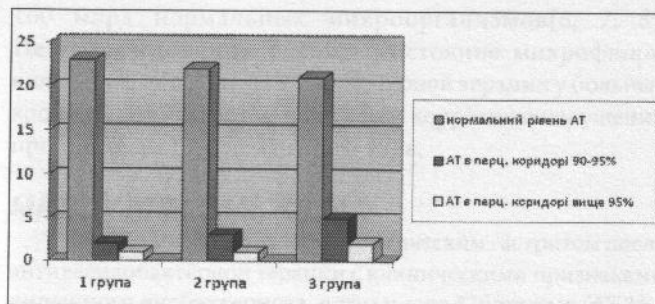

Рис. 2. Показники АТ у дітей із трьох вікових груп.

коридорі, у п'ятох дітей (6%), АТ вище 95% – у двох (2%) дітей.

Необхідно знати, що тенденція до підвищення АТ серед обстежених школярів частіше спостерігалася у хлопців, причому це стосується всіх трьох вікових груп.

Потрібно зазначити, що серед дітей із хронічним ерозивним гастродуоденітом з підвищеною кислотоутворюючою та секреторною функціями шлунка кількість осіб з підвищеним АТ була найбільша – у 6 дітей. При менш агресивних формах перебігу гастродуоденальної патології підвищення АТ спостерігалася рідше – по 4 випадки, що вказує на певний взаємозв'язок між видом гастродуоденальної патології та підвищенням АТ, але це питання потребує подальшого вивчення.

ВИСНОВКИ

Використані марки автоматичних тонометрів, придатні для скринінгового дослідження артеріального тиску, оскільки різниця між ними та механічними тонометрами не перевищує 5 мм рт. ст.

У дітей, які навчаються в 5-7 класах, при проведенні скринінгового дослідження АТ потрібно підбирати манжетки різних розмірів, відповідно статі, зросту та обводу плеча.

Наявність хронічної гастродуоденальної патології у школярів може бути опосередковано пов'язано з підвищенням рівня АТ у дітей, тому слід звертати увагу на більш детальне дослідження стану серцево-судинної системи у таких дітей.

Перспективи подальших розробок полягають у скринінговому дослідженні показників артеріального тиску

серед дітей шкільного віку з метою визначення чинників ризику виникнення артеріальної гіпертензії та залежність її виникнення від циркадіанних ритмів.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Боброва О.В.:** Епідеміологічні аспекти перебігу хронічної гастродуоденальної патології у дітей / О. В. Боброва, Н. І. П'янкova // Сучасна гастроентерологія. – 2012. – № 2. – С. 33-36.
2. **Волосовец А.П.:** Артеріальна гіпертензія у дітей і підлітків: сучасні підходи к діагностиці та ліченню / А. П. Волосовец, С. П. Кривопустов, Т. С. Мороз // Therapia. – 2010. – № 2 (44). – С. 25-27.
3. **Коренев Н.М.:** Первичная артериальная гипертензия у подростков: распространенность, механизмы формирования, подходы к лечению / Н. М. Коренев, Л. Ф. Богмат, Е. М. Носова // Укр. кардіол. ж. – 2010. – № 5. – С. 14-16.
4. **Личковська О.Л.:** Вегетативні розлади у дітей з патологією верхніх відділів травного каналу: віковий аспект / О. Л. Личковська // Практична медицина. – 2009. – Т. X, № 6. – С. 110-113.
5. **Майданник В.Г.:** Артеріальна гіпертензія у дітей: діагностика та лікування / В. Г. Майданник, М. В. Хайтович // Внутренняя медицина. – 2008. – № 3 (9). – С. 22-25.
6. **Ніколаєва О.В.:** Функціональний стан серцево-судинної системи при вегетативній дисфункції у дітей з хронічною патологією травної системи / О. В. Ніколаєва, О. В. Омельченко // Експерим. і клінічна мед. – 2010. – № 4. – С. 83-85.
7. **Сорокман Т.В.:** Хронічні гастродуоденальні захворювання в дітей / Т. В. Сорокман, С. В. Сокольник. - Чернівці: БДМУ, 2010. – 188 с.
8. **Aglony M.:** Hypertension in adolescents / M. Aglony, M. Acevedo, G. Ambrosio // Expert Rev. Cardiovasc. Ther. – 2009. – Vol. 7 (12). – P. 1595-1603.
9. **Akis N.:** Prevalence and risk factors of hypertension among schoolchildren aged 12-14 years in Bursa / N. Akis, K. Pala, E. Irgil // Turkey. Saud. i Med. J. – 2007. – Vol. 28 (8). – P. 1263-1268.
10. **McCordle B.W.:** Assessment and management of hypertension in children and adolescents / B. W. McCordle // Nat. Rev. Cardiol. – 2010. – Vol. 7 (3). – P. 155-163.